

The Emergence of The Radicalism Approach of Applying Fundamental Changes in The Accounting Profession: A Test of Interactive Qualitative Method

Mahdi Ebrahimkhani¹

PhD Student, Department of Accounting, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Sayad Hosain Shakertaheri^{*2}

Assistant Professor, Department of Accounting, Tehran Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Mehrdadallah Golizadeh Azariha³

Assistant Professor, Department of Accounting, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

The purpose of this research is Evaluating the emergence of the radicalism approach in applying fundamental changes in the accounting profession, based on the interactive qualitative method. The methodology of this study is in the category of exploratory studies in terms of the type of result, application and from the point of view of the goal. Based on the nature of collection, this study should be classified as mixed research. Thus, in the qualitative phase of this study, thematic analysis has been used to determine the emerging areas of the radicalism approach in the implementation of accounting procedures through content analysis and interviews with experts. The results of the study showed that focusing on the radicalism approach can lead to the effectiveness of competitive reporting functions at the level of capital market companies by changing the philosophical fields of the accounting profession.

Keywords: Radicalism, Fundamental Changes, Accounting Schools

¹ 0000-0001-1919-1001

² 0000-0002-1171-1987

³ 0000-0001-0056-1092

1. Introduction

In the days when accounting entered the field of ontology, it was viewed solely based on an instrumentalist approach, and many thinkers in this field did not consider it to have a nature other than quantity. But gradually and simultaneously with the development of human sciences knowledge in all related fields, accounting also faced a huge transformation in its epistemological roots and left a purely quantitative approach and in a path that was known beyond positivist approaches in philosophical backgrounds. He stepped towards social structuralist approaches. Therefore, at the same time as the beginning of the years of paradigm changes in the fields of knowledge of humanities, i.e., the 80s, accounting, while maintaining its objectivity, also experienced aspects of structural behaviorism, and this issue led to the emergence of new foundations in this platform to make stakeholders aware of the fields of functions. Accounting quality help in their decisions. Although these changes were slow and faced with the opposition of many ideologues of this profession at the beginning, over time and with the beginning of the current century, accounting knowledge moved beyond the traditional procedures of the past to focus on more comprehensive methods of social values in this field.

2. Literature Review

Radicalism, which is rooted in critical thinking, tries to prepare social arenas to accept fundamental changes by showing various structural and functional weaknesses. The expansion of this concept to accounting knowledge also dates back to the late 80s, and the peak of this concept can interact with the emergence of today's structured technologies in the accounting profession. Because according to the thinkers of this school, the accounting profession cannot necessarily function effectively in today's world in the constraints of past structures. In other words, the emerging structural technologies have caused the various operational fields of the accounting profession to change dramatically, and if the movement towards such an approach is delayed, it can affect the social trust of information users beyond transparency and effective financial performance. reduce due to not meeting their expectations.

3. Methodology

This study is considered applied in terms of the type of result, and from the point of view of the goal, it is in the category of exploratory studies, which, using qualitative and quantitative models, tries to provide a theoretical framework and evaluate its dimensions in the context of the study. Therefore, it should be acknowledged that the present study does not follow a specific methodology, but uses a separate method to answer the formulated questions according to each department. Therefore, based on the nature of collection, this study can be classified as mixed research. On the other hand, according to the analytical processes during the course of this study, different methods are used for data collection and analysis at each stage. In the qualitative phase of this study, thematic analysis was used to determine the emerging areas of the radicalism approach in implementing fundamental changes in the accounting profession through content analysis and interviews with experts. Then, through Delphi analysis, it is tried to ensure that the reliability of the identified dimensions has sufficient theoretical consensus, and it is possible to generalize it to the target population. Then, in the quantitative phase of the study, based on the qualitative/interactive analysis processes, a pairwise comparison is first performed to determine the level of effectiveness (direct, indirect and ineffective) and the organizing themes emerging from the qualitative phase in terms of rows and columns in a matrix "mxm" is examined to determine the drivers and systemic consequences of the radicalism

approach of applying fundamental changes in accounting, in the form of a cause and effect model.

4. Result

In this study, due to the lack of sufficient understanding of the approach of radicalism as one of the fields of the critical school in humanities and accounting knowledge, thematic analysis was used to identify the themes of the functions of radicalism in implementing changes through content screening and conducting interviews with experts. A fundamental action must be taken in the accounting profession. Therefore, during 12 interviews, 278 primary open codes, 36 basic themes; 7 organizing themes and 4 overarching themes were identified. These dimensions covered the answer to the first question of the study as a theoretical framework. In the following, with the aim of determining the limit of theoretical consensus, during the two stages of the Delphi process, it was determined that the 7 identified organizing themes had sufficient content and functional compatibility with the radicalism approach in implementing fundamental changes in the accounting profession, and the research entered the quantitative phase of the study. became. At this stage, with the aim of answering the second question of the research, by performing a pairwise comparison between the organizing themes, the internal links between the themes through the three criteria of output, input and indicator, determining the placement of each of the evaluating organizing themes in one of the stimulus types (primary or secondary) and outcome (primary or secondary). Therefore, with the final evaluation, it was determined that the most stimulating theme of the radicalism function based on the application of fundamental changes in the accounting profession is the evolution of philosophical ontology, which can bring about the most effective systemic consequence of this phenomenon, i.e., the evolution of competitive reporting in accounting.

5. Discussion

In the analysis of the obtained result, it is important to consider the meaning of professional radicalism as a capacity to create transformation in functional and structural fields. By breaking the reference frameworks and biased assumptions of the past in areas such as the accounting profession, new opportunities can be created in its development. But as the result of presenting the system representation model showed, philosophical ontology in accounting based on professional radicalism is the first stimulus that can bring wider consequences in terms of sustainability and higher legitimacy in accounting.

6. Conclusion

The obtained results show that behavioral capabilities, along with specialized capabilities, develop the normativity of the accounting unit in disclosing information more responsibly for the stakeholders. Under such mechanisms, leading companies can gain a higher position among their competitors by pursuing social values such as environmental issues and greater transparency in financial risks to communicate to stakeholders. Finally, the expansion of the radicalism approach in applying fundamental changes in the accounting profession brings about the most important advantage resulting from the evolution of competitive reporting in accounting, based on which it can provide more comprehensive aspects of information such as major customers, transactions with related parties, and brand value in the capital market. Become a reliable model for financial decision makers.

Keywords: Radicalism, Fundamental Changes, Accounting Schools

ظهور رویکرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری: آزمون روش کیفی تعاملی

مهدی ابراهیم‌خانی^۱ | دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

سید حسین شاکر طاهری^{۲*} | استادیار گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مهرداد اله قلی‌زاده آذریها^۳ | استادیار گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

انتظارات اجتماعی به واسطه‌ی تغییر رویکردهای جوامع از منظرهای مختلف فرهنگی، فناوری و اقتصادی امروزه از حسابداری متحول شده است و دیگر کارکردهای گذشته این عرصه نمی‌تواند اقبال‌کننده‌ی نیازهای در حال تغییر ذینفعان تلقی شود. لذا ظهور رویکرد رادیکالیسم به عنوان یکی از زمینه‌های مکتب تفکر انتقادی، عرصه‌هایی مثل حسابداری را تشویق به اعمال تحولات بنیادی می‌نماید. هدف این مطالعه، ارزیابی ظهور رویکرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری، براساس آزمون روش کیفی تعاملی در بازار سرمایه می‌باشد. روش شناسی این مطالعه به لحاظ نوع نتیجه، کاربردی و از منظر هدف، در دسته مطالعه‌های اکتشافی قرار می‌گیرد. براساس ماهیت جمع‌آوری، این مطالعه را می‌بایست در دسته پژوهش‌های آمیخته قرار داد. به طوریکه در فاز کیفی این مطالعه از تحلیل مضمون بهره برده شده است تا زمینه‌های نوظهور رویکرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری از طریق تحلیل محتوا و مصاحبه با خبرگان مشخص گردد. سپس از طریق تحلیل دلفی، پایایی ابعاد شناسایی شده بررسی گردید تا در نهایت فاز کمی مطالعه، براساس فرآیندهای تحلیل کیفی/تعاملی، اقدام به ارزیابی مقایسه‌ی زوجی یک ماتریس « $m \times m$ »، نماید تا محرک‌ها و پیامدهای سیستمی پدیده‌ی مطالعه را در قالب یک الگوی علت و معلولی مشخص کند. نتایج مطالعه در بخش کیفی، طی ۱۲ مصاحبه حکایت از شناسایی ۲۷۸ کد باز اولیه، ۳۶ مضمون پایه؛ ۷ مضمون سازمان‌دهنده و ۴ مضمون فراگیر دارد. در بخش کمی نیز نتایج نشان داد، تمرکز بر رویکرد رادیکالیسم می‌تواند با تغییر زمینه‌های فلسفی حرفه‌ی حسابداری، به اثربخشی کارکردهای گزارشگری رقابتی در سطح شرکت‌های بازار سرمایه منتج گردد. در تفسیر نتایج مطالعه حائز اهمیت است که بیان گردد، بسط رادیکالیسم حرفه‌ای به عنوان یک ظرفیت ایجادکننده‌ی تحول در حسابداری می‌تواند با شکستن چارچوب‌های مرجع و پیش‌فرض‌های متعصبانه‌ی گذشته، فرصت‌های جدیدی برای توسعه‌ی پایدار و مشروعیت حرفه‌ی حسابداری ایجاد کند.

کلیدواژه‌ها: رادیکالیسم، تغییرات بنیادی، مکاتب حسابداری

¹ 0000-0001-1919-1001

² 0000-0002-1171-1987

³ 0000-0001-0056-1092

مقدمه

در روزگارانی که حسابداری پا به عرصه‌ی هستی‌شناسی نهاد، صرفاً براساس یک رویکرد ابزارگرایانه نگریسته می‌شد و بسیاری از اندیشمندان این عرصه، ماهیتی به غیر از کمیّت، برای آن قائل نبودند (Rutherford, 2016). اما به تدریج و همزمان با توسعه دانش علوم انسانی در تمامی زمینه‌های مرتبط، حسابداری نیز با یک تحول عظیم در ریشه‌های معرفت‌شناسی خود مواجه شد و از یک رویکرد صرفاً کمی گرایانه خارج شد و در مسیری که فراتر از رویکردهای اثبات‌گرایانه در پس زمینه‌های فلسفی شناخته می‌شد، به سمت رویکردهای ساختارگرایانه‌ی اجتماعی قدم نهاد (Singleton-Green, 2016). بنابراین همزمان با آغاز سال‌های تغییرات پارادایمی در زمینه‌های دانش علوم انسانی یعنی دهه ۸۰ میلادی، حسابداری با حفظ ماهیت عینیّت‌گرایی خود جنبه‌هایی از رفتارگرایی ساختاری را نیز تجربه نمود و این مسئله به ظهور میانی جدید در این بستر منجر گردید تا به شناخت ذینفعان از زمینه‌های کارکردهای کیفی حسابداری در تصمیم‌گیری‌هایشان کمک نمایند (Rutherford, 2019). اگرچه این تغییرات به کندی و با مخالفت بسیاری از ایدئولوژیست‌های این حرفه در ابتدا مواجه بود، اما به مرور و با آغاز قرن جاری، دانش حسابداری فراتر از رویه‌های سنتی گذشته به سمت تمرکز بر شیوه‌های فراگیرتری از ارزش‌های اجتماعی در این حوزه حرکت نمود (وطن‌پرست، ۱۳۹۵).

اهرم چنین تغییر پارادایمی در دانش حسابداری، لزوم توجه به تفکر انتقادی در حرفه حسابداری بود که کمک می‌نمود تا حسابداری از ماهیت ابزارگرایانه‌ی خود جدا شود (فروغی و همکاران، ۱۳۹۸) و به بخشی از بسترهای اجتماعی بدل گردد تا بتواند نقش مؤثری در مواجهه با تحولات اجتماعی و توسعه فناوری اطلاعات و سایر جنبه‌های فرهنگی؛ سیاسی و اقتصادی از خود به نمایش بگذارد (Baker, 2011). لذا حسابداری با اتکاء به نظریه‌پردازانی همچون Chua (1986)؛ Johnson (1995)؛ Hopwood (2007) و Gomes (2008) و Fogarty (2014) به سمت رویکرد رادیکالیسم «Radicalism» حرکت نمود. اگرچه مفهوم رادیکال، برآمده از سایر علوم انسانی همچون علوم سیاسی و اجتماعی می‌باشد، اما بسط آن به دانش حسابداری همانطور که خواستگاه مکتب رفتارگرایی در این دانش بوده است (Bailey, 2024)، توانسته است تا حد زیادی سطح تفکر و لایه‌های ادراکی در تئورسین‌های این حوزه را تغییر دهد و زمینه همبسترسازی دانش حسابداری با تغییرات اجتماعی را تسهیل نماید و امکان سرعت عمل و واکنش سریع‌تر را به آن بدهد (Chua, 2020).

براین اساس بسط کارکردهای رادیکالیسم به حسابداری، به ایجاد نوعی شناخت فلسفی؛ بنیادی و پرماتیسیم (عمل‌گرایانه) در این عرصه، کمک می‌نماید و سبب می‌شود تا فراتر از وجود ارقام و

صرفاً افشاء وقایع مالی، حسابداری بتواند بر ادراک تصمیم‌گیرندگان اثر بگذارد (Fachrizu et al., 2021). به عبارت دیگر، بسط زمینه‌های رادیکالی به حسابداری باعث می‌شود تا صرفاً این حرفه گزارشگر وقایع نباشد و از منظر یک رویکرد انتقادی، راوی عملکردهای مالی افشاء شده از طریق سایر گزارش‌های مرتبط با صورت‌های مالی باشد (Richard, 2022). وجود این نگاه فلسفی در حسابداری ماحصل توسعه‌ی محورهایی از رادیکالیسم فلسفی تلقی می‌شود که هدف آن ارزش‌نهادن بر عملکردهایی است که حسابداری احتمالاً نتواند صرفاً با افشاء اعداد و ارقام برای ذینفعان ایجاد کند (Harvey et al., 2023).

لذا ظهور محرک‌های تغییر در شیوه‌های رفتار حسابداری، همچون حسابداری گفتمان «Dialogic Accounting» (Pärl et al., 2022)؛ حسابداری شنیداری «Aural Accounting» (Da Silva et al., 2017)؛ حسابداری بلاغی «Rhetorical Accounting» (Hoque et al., 2022) همگی می‌تواند گویای این مسئله باشد که حسابداری امروز بیش از پیش به ریشه‌های فلسفی رویکرد رادیکالیسم نزدیک شده است و در این رهگذر به دنبال تغییر نگاه تک‌بعدی و صرفاً ابزارگرایانه‌ای است که سال‌ها حسابداری از طریق آن به دنبال اقتناع ذینفعان خود بوده است. به لحاظ معرفت‌شناسی اما، تغییرات یاد شده اگرچه توانسته هویت تازه‌ای به این دانش بدهد، اما عدم انسجام یکسان‌سازی اهداف هر یک از این تغییرات باعث گردیده تا این مطالعه از طریق یک فرآیند روش‌شناسی ترکیبی، اولاً جنبه‌های نوظهور تحول رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری را شناسایی نماید و به انسجام‌سازی بنیان حسابداری در بسترهای اجتماعی کمک نماید، ثانیاً باهدف شناسایی محرک‌ها و پیامدها تلاش دارد تا نسبت به ارزیابی چنین تحولاتی در حرفه حسابداری اقدام نماید. بنابراین در یک تعریف مشخص، رویکرد رادیکالیسم در حسابداری را می‌بایست ماحصل سطحی از تفکر انتقادی تلقی نمود، که به هم‌ترازی مفاهیم جدید در این دانش کمک می‌کند تا از طریق واکاوی ارزش‌های اجتماعی، واکنش منسجم‌تری نسبت به آن از خود به نمایش بگذارد (Hyndman & Liguori, 2018). از طرف دیگر، Chua (1986) براساس مفروضات فلسفی، رویکرد رادیکالیسم در حسابداری را مجموعه از سه مبنای پوزیتیویسم «Positivism» (اثبات‌گرایی)؛ تفسیرگرایی «Interpretivism» و (۳) انتقادگرایی «Criticism» تلقی می‌نماید و عنوان می‌کند، ظهور چنین تحولاتی در این حوزه به جداشدن از پارادایم‌های کلاسیک و حرکت متوازن با تغییرات مبتنی بر بسترهای اجتماعی، منجر می‌شود.

این مطالعه به دنبال بسط کارکردهای رادیکالیسم در حسابداری، به دنبال ارائه‌ی یک چارچوب نظری می‌باشد تا علاوه بر استفاده از مبنای تفکر انتقادی به عنوان ظرفیت‌های قابل تحول در حسابداری، با ارزیابی ظهور این پدیده، جنبه‌های محرک و پیامدهای تغییرات حسابداری از کلاسیک به سمت مدرن را مورد کنکاش قرار دهد تا از این طریق نسبت به معنابخشی به هویت دانش حسابداری همسو با تغییرات بسترهای اجتماعی یک شناخت سیستماتیک فراگیر ایجاد شود. به عبارت دیگر این مطالعه در پی تحلیلی جامع جهت شناسایی ابعاد و پیش‌نیازهای تحولات زمینه‌ای در دانش حسابداری می‌باشد تا از طریق یک تحلیل سیستماتیک بررسی نماید، کدام بعد از فاکتورهای شناسایی شده، می‌تواند قابلیت‌های تعاملی با ذینفعان را ارتقاء بخشد. بنابراین با درک مباحث مطرح شده، این مطالعه را می‌بایست در زمره نخستین پژوهش‌هایی دسته‌بندی نمود که تلاش دارد تا جنبه‌های نوظهور تحولات زمینه‌ای برآمده از رویکرد رادیکالیسم در حسابداری را شناسایی و مورد ارزیابی سیستماتیک قرار دهد.

برای این منظور از طریق تحلیل مضمون، این مطالعه ابتدا نسبت به غربالگری محتوایی از متون پژوهش‌های مرتبط با پدیده مورد بررسی استفاده می‌کند تا به شناخت لازم برای انجام مصاحبه با خبرگان حسابداری دستیابد و از طریق آن نسبت به ارائه‌ی ابعاد چارچوب نظری در این حوزه اقدام نماید. سپس با طی فرآیند ارزیابی کیفی/تعاملی «Interactive Qualitative Analysis (IQA)» مطالعه به دنبال ارزیابی جنبه‌های نوظهور پدیده‌ی مورد بررسی در بستر مطالعه می‌باشد.

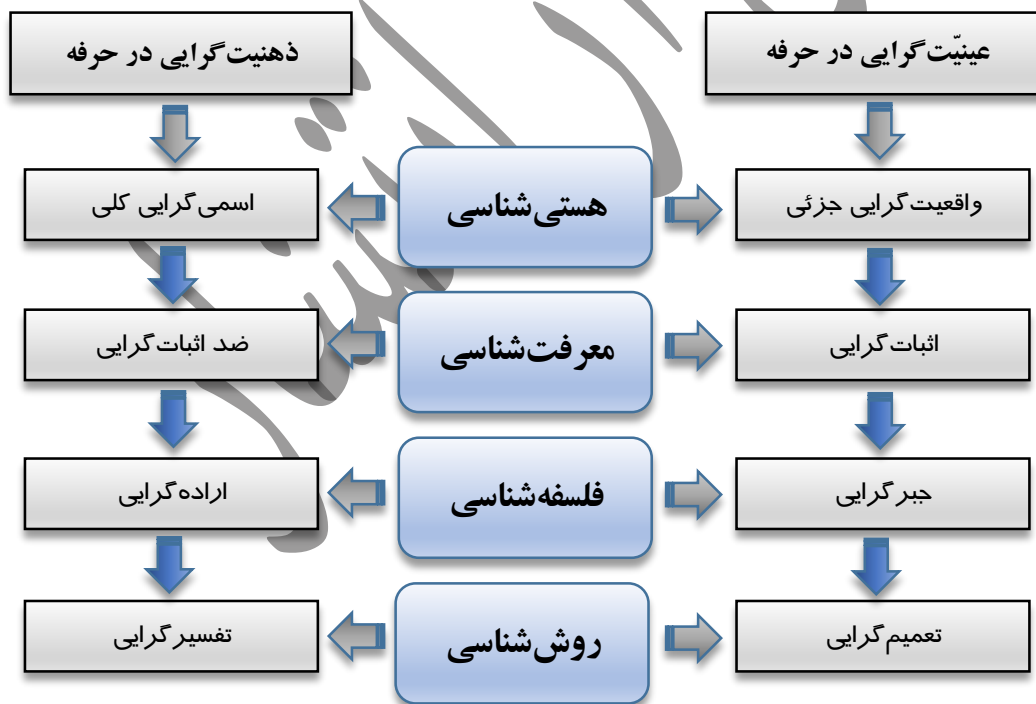
مبنای نظری

رادیکالیسم از واژه لاتین «Radix» به معنای «ریشه» برآمده است و دلالت دارد بر بروز تغییرات بنیادی در عرصه‌های مختلف اجتماعی دارد (Simms, 2024). این اصطلاح که اولین بار در بریتانیا ظهور یافت و خالق آن Charles Fox (1806) می‌باشد، به ایجاد تحولات بنیادی و سرعت بخشیدن به تغییرات اساسی نسبت به سنت‌ها اشاره دارد که می‌تواند مزایای زیادی به لحاظ کارکردی برای جامعه و ذینفعان آن داشته باشد (نظری و نیاز آذری، ۱۴۰۱). این رویکرد که معنا یافته‌ی مبنای تفکر انتقادی است، تلاش دارد تا با نشان دادن ضعف‌های مختلف ساختاری و عملکردی، عرصه‌های اجتماعی را در مواجهه با پذیرش تغییرات بنیادی آماده نماید (مسعودیان و همکاران، ۱۳۹۷). بسط این مفهوم به دانش حسابداری نیز به اواخر دهه ۸۰ میلادی بر می‌گردد که اوج این مفهوم می‌تواند با ظهور فناوری‌های ساختاریافته‌ی امروز در حرفه‌ی حسابداری در تعامل باشد (ستایش و رضائیان‌زاده، ۱۴۰۲). زیرا به عقیده‌ی اندیشمندان این مکتب، حرفه حسابداری الزاماً در دنیای امروز نمی‌تواند در قید و بند ساختارهای گذشته عملکردی اثربخش داشته باشد (Moerman, 2006). به عبارت دیگر تکنولوژی‌های ساختاری به وجود آمده، باعث شده تا عرصه‌های مختلف عملیاتی

حرفه حسابداری به طور چشم گیری دستخوش تغییر گردد و اگر حرکت به سوی چنین رویکردی با تأخیر مواجه شود، می تواند فراتر از شفافیت ها و عملکردهای اثربخش مالی، اعتماد اجتماعی استفاده کنندگان از اطلاعات را به دلیل برآورده نشدن انتظاراتشان، کاهش دهد (Abu Afifa and Nguyen, 2023).

لذا ظهور رویکرد رادیکالیسم و پیاده سازی جنبه های متحولگرایانه ی آن در حسابداری، سبب تغییرات بنیادی رفتاری و عملکردی در مواجهه با انتظارات برآمده از بسترهای اجتماعی شده است (حسینی و همکاران، ۱۴۰۳). به عبارت دیگر، این رویکرد، نوعی معماری حرفه ای در حسابداری تلقی می شود که از طریق دگرذیسی در نقشه راه استراتژیک، می تواند ظرفیت های مشروعیت گرای حرفه ای در حسابداری را مطابق با انتظارات اجتماعی و حرفه ای تغییر دهد (Pittroff, 2021). (Kusumaningtias, 2018) برای درک بهتر ارجاع حسابداری به سمت تغییرات رادیکالیسم، در حد فاصل ذهنیت گرای و عینیت گرای به عنوان مبانی مکاتب رفتارگرای و اثبات گرای، چارچوبی را برای مقایسه ارائه می دهد که می تواند وجهی انتقاد گرای در حرفه حسابداری را به سمت عملکردهای اثربخش هدایت کند.

شکل (۱) حد فاصل ذهنیت گرای و عینیت گرای به عنوان ظهور رادیکالیسم در حسابداری

طبق شکل (۱) (Kusumaningtias, 2018) بیان می کند، غالباً ذهنیت گرایان معتقد هستند، هستی شناسی حسابداری در بیان تأثیرگذاری این حرفه بر ذینفعان، می بایست به زبانی بیان واقعیت ها تعبیر شود، در حالیکه، عینیت گرایان معتقد به واقعیت ایزاری حسابداری هستند و تنها راه ارتباط با ذینفعان

را، افشاء جزئیاتِ مقداری و کمی از طریق صورت‌های مالی تلقی می‌کنند. از نظر معرفت‌شناسی، ذهنیت‌گرایان ضد دیدگاه اثباتی هستند، که از دیرباز در حسابداری رایج بوده است، در حالیکه، عینیت‌گرایان حسابداری را علم کمی‌ها معرفی می‌کنند و عملکردهای کیفی را در حرفه حسابداری نادیده می‌انگارند. از نظر مبنای فلسفه‌شناسی، حسابداری ذهنیت‌گرایانه، معتقد به تحریک انگیزه‌ی پذیرش متصدیان حرفه‌ای برای تغییر می‌باشد، در حالیکه عینیت‌گرایان تا زمانی که اجبار و الزام به تغییر نداشته باشند، از حرکت به سمت آن سر باز می‌زنند. در نهایت از نظر روش‌شناسی، ذهنیت‌گرایان تفاسیر در حسابداری را عامل توسعه تلقی می‌کنند، در حالیکه عینیت‌گرایان، تعمیم‌پذیری از طریق کمی‌های ابزاری حسابداری را به عنوان روش تغییر بر می‌گزینند. براین اساس فاجریزو و همکاران (۲۰۲۱) مبنای شکل‌گیری ساختارگرایی رادیکالی، را در حل چنین تعارضاتی بین دو مکتب پایه در علوم انسانی تلقی می‌کنند و با ارجاع به ارزش‌های رویکرد انتقادگرایی، در عین حال که ضرورت تحول در حسابداری را غیرقابل کتمان معرفی می‌کنند، اما در مقابل اذعان می‌نمایند، بسط رادیکالیسم حرفه‌ای در حسابداری، الزاماً به معنای نفی عینیت‌گرایی یا ذهنیت‌گرایی نیست، بلکه جهت‌دستیابی به تحولات جامع اخلاقی یا عملگرایی ساختاری در دانش حسابداری، توجه به ترکیبی فراگیر از ماهیت این دو مکتب در چارچوب مبنای تفکر انتقادی را ضروری تلقی می‌نمایند. این به معنای آن است که بایستی تحولات حسابداری را به صورت اقتضائی پیاده‌سازی و به عنوان نقشه‌ی راهی به سیاستگذاران عرضه نمود. از سوی دیگر، (McCarthy 2019) ماتریسی را ارائه می‌دهد که از ترکیب سیاست‌های راهبردی با توسعه مالی به دنبال دستیابی به فرآیند تحولات رادیکالی می‌باشد که می‌تواند زمینه‌های تغییر ماهیت حسابداری را ایجاد نماید. در این ماتریس ۴ بعدی که براساس بخش‌های تحول و عدم تحول، عینیت و ذهنیت‌گرایی ایجاد شده است، ۴ حالت تحولات احتمالی در حوزه‌های مالی را مورد بررسی قرار می‌دهد که این فرآیندها در شکل (۲) مورد اشاره قرار گرفته است.

شکل (۲) تحولات رادیکالی براساس رویکردهای عینیت و ذهنیت‌گرایی

این ماتریس در ربع چهارم که ضرورت تغییرات مالی در عصر حاضر می‌تواند باشد، تحول را از منظر تکنولوژیک بررسی می‌کند و سرمایه‌گذاری بر روی آن به عنوان ابزاری برای پیشبرد اهداف گزارشگری مدنظر است. در ربع سوم، تحولات رفتاری به واسطه‌ی ذهنیت‌گرایی فلسفی در مکاتب مالی و پذیرش تغییرات، بیان‌کننده‌ی تغییر ماهیت رفتاری متصدیان حرفه‌ای به واسطه‌ی هنجارهای اشاعه یافته می‌باشد. در ربع دوم تحولات عملیاتی بیان‌کننده‌ی دگرگونی در مهارت‌های تخصصی و استفاده از ابزارهای فناورانه می‌باشد. در ربع اول ثبات ناشی از عدم پذیرش تحولات، صرفاً باورهای رفتاری متصدیان را مدنظر قرار می‌دهد تا از سنت‌های که حسابداری به آن معتقد است، فاصله بگیرد. (Hadi & Astuti, 2006) در تکمیل اثرگذاری رویکرد انتقادی رادیکالیسم تحول‌گرایانه بر حسابداری اذعان می‌کند که این حرفه نمی‌تواند به دلیل تغییرات عوامل محیطی همواره در مسیر ثابتی حرکت کند و به تکامل در سطح وسیعی از کارکردهای عملکردی و الزامات نهادی در طول زمان نیاز دارد. لذا بسط مکانیزم‌های رادیکالیستی به حرفه حسابداری با چاشنی دگرگونی باورهای سنتی در این حرفه، فرصت مشروعیت‌پذیری بالاتر را برای حسابداری ایجاد می‌نماید (Johnson, 1995). با بیان توضیح‌های مرتبط با مبانی نظری ارائه شده، سوال‌های پژوهش حاضر به ترتیب زیر ارائه می‌شود تا بر مبنای روش‌شناسی مطالعه و فرآیندهای تحلیلی پاسخ داده شود:

❖ سوال اول پژوهش) جنبه‌های رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری از

منظر تحلیل مضمون (مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر) کدامند؟

❖ سوال دوم پژوهش) محرک‌ها و پیامدهای سیستماتیک تحولات رادیکالیسم در اعمال تغییرات

بنیادی در حرفه‌ی حسابداری کدامند؟

لازم به توضیح است که سوال اول به شناسایی جنبه‌های رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری از طریق تحلیل محتوا و مصاحبه در غالب تحلیل مضمون می‌پردازد و سوال دوم نیز با تمرکز بر مضامین سازمان‌دهنده، نسبت به تعیین محرک‌ها و پیامدهای یک الگوی سیستمی اقدام می‌کند.

پیشینه پژوهش

Yang et al (2024) مطالعه‌ای با عنوان «تحولات دیجیتال و مقایسه‌پذیری اطلاعات حسابداری» انجام دادند. جامعه هدف مطالعه شرکت‌های فعال در بازار بورس کشور چین می‌باشد. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که تمرکز بر تحول دیجیتال به عنوان یک راهبرد ساختاری می‌تواند به طور قابل توجهی قابلیت مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی شرکت را افزایش دهد. تجزیه و تحلیل حساسیت نیز نشان می‌دهد، که تأثیر تحول دیجیتال در ارتقای مقایسه‌پذیری اطلاعات شرکت‌های غیردولتی با شرکت‌های دولتی تفاوت قابل توجهی دارد. همچنین این مطالعه اشاره می‌کند که دیجیتالی شدن فرصت‌های جدیدی برای بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری، می‌بایست به عنوان یک ضرورت بنیادی توسط نهادهای تنظیم‌کننده استاندارد همواره مورد توجه قرار گیرد، چراکه تغییرات بیرونی قابل کنترل نمی‌باشند. Hyndman & Liguori (2023) مطالعه‌ای با عنوان «دستیابی به تغییر رادیکالی: مطالعه تطبیقی حسابداری بخش عمومی در وست مینستر و اسکاتلند» انجام دادند. این مطالعه با تکیه بر مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، از شش راهبرد مشروعیت/مشروعیت زدایی برای کدگذاری داده‌های رونویسی شده استفاده می‌نماید و الگویی با پیامدهای درک شده از تغییر رادیکالی در حسابداری را مورد بررسی قرار داد. نتایج نشان داد، تغییراتی که برای تقویت تصمیم‌گیری «عقلانی» ایجاد می‌شوند، اغلب به عنوان تحت فشار برخی منابع قدرت است که در رویه‌های حسابداری ظهور می‌یابند. صرف نظر از پیشینه و سطح مصاحبه شوندگان، نتایج نشان می‌دهد که برای تعبیه تغییرات رادیکالی در حسابداری، لازم است که به جای اینکه صرفاً براساس فشارهای وارد حسابداری مطیع عمل نماید، حسابداری باهدف دستیابی به مشروعیت، رویکردی فراگیر و عقلانی متفاوت از جنبه‌های کلاسیک حسابداری از خود نشان دهد. Chua (2020) پژوهشی تحت عنوان «توسعه رادیکالیسم در تغییر تفکرات حسابداری: بازتابی از ترکیب رویکردهای فلسفی پوزیتویسم؛ تفسیر گرایی و انتقاد گرایی» انجام دادند. این مطالعه از طریق یک

شیوه مطالعه‌ی موردی به بررسی تفاوت کارکردهای حسابداری در پژوهش‌های حسابداری آمریکای شمالی می‌پردازد که چگونه به تغییر ماهیت دانش حسابداری همراستا با تغییرات اجتماعی اقدام نموده‌اند. مهمترین نتیجه این پژوهش این است که توسعه مکتب رادیکالیسم در حسابداری باعث می‌گردد تا رویکرد سیستمی ایجاد شود تا با ارزیابی انتظارات و تغییرات بیرونی، ضمن درونی سازی آن تغییرات در واحد حسابداری، کمک می‌کنند تا حسابداری بتواند ضمن سرعت عمل بیشتر در پاسخگویی به تغییرات، واکنش متناسب‌تری نسبت به نیازهای اجتماعی از خود به نمایش بگذارد. برزگر و همکاران (۱۴۰۲) مطالعه‌ای با هدف شناسایی پیشران‌های تحول در حسابداری انجام دادند. این پژوهش از طریق مرور سیستماتیک به دنبال ارزیابی مقالات منتخب، مفاهیم تشکیل دهنده، ابعاد و مولفه‌های تاثیرگذار مطالعه بود تا با انجام مصاحبه با خبرگان، اهداف مطالعه را تأمین نماید. نتایج حکایت از شناسایی فناوری تولید، فناوری اطلاعات، سامانه‌های مجازی، هوش مصنوعی، نوآوری پویا، ساختار سازمانی، سازه و کارهای نظارتی، جهانی سازی و تحولات فرهنگی از پیشران‌های تحول هستند. نتایج نشان دهنده‌ی این موضوع است که تحول در حسابداری مدیریت از طریق معیارهای یاد شده می‌تواند به تعدیل بسیاری از موقعیت‌های استراتژیک رقابتی منجر شود و چالش‌هایی را برای حسابداری مدیریت در آینده ایجاد مینماید را مرتفع نماید. خواجوی و نعمت‌الهی (۱۳۹۹) پژوهشی تحت عنوان «رویکرد انتقادی و نقش آن در حسابداری» انجام دادند. در این پژوهش با استفاده از روش شناخت تاریخی در چارچوب مطالعات کتابخانه‌ای، سعی شده است با معرفی کاربرد رویکرد انتقادی در حسابداری، گامی جهت استفاده بیش‌تر این رویکرد در پژوهش‌های حسابداری فراهم آید. به همین منظور در ابتدا مبانی فلسفی رویکرد انتقادی و حسابداری انتقادی بیان شده و پس از آن نمونه‌هایی از پیشینه پژوهش در زمینه حسابداری انتقادی ذکر و در گروه‌های حسابداری مدیریت انتقادی، مبانی فلسفی حسابداری انتقادی، مسئولیت اجتماعی در حسابداری و نقد حسابداری اثباتی دسته‌بندی شده‌اند. نکته اصلی که در این پژوهش‌ها قابل بیان است نظری بودن آنهاست و در کمتر موردی این پژوهش‌ها در عمل مورد استفاده قرار گرفته است. به علاوه، بر اساس پژوهش‌های انجام شده در این زمینه و همچنین مبانی نظری موجود در رابطه با تئوری انتقادی، مبانی فلسفی حسابداری انتقادی بیان گردیده است. رهنمای رودپشتی و نژادتولمی (۱۳۹۵) مطالعه‌ای با عنوان «هستی‌شناسی حسابداری مدیریت در بستر پست‌مدرنیته (اجراگری، کنشگر- شبکه و کاربردها)» انجام دادند. در همین راستا بر پایه نظریه شبکه - کنشگر، حسابداری مدیریت یک کنشگر در تعامل با سایر کنشگران در شبکه‌های درهم‌تنیده از افراد، سازمان‌ها و بازارها است که می‌تواند موجب تغییر در دیگر کنشگران گردد و اجراگری خلاقانه می‌تواند جولانگاهی برای نفوذگری و مداخله‌گری گردد و به تبع آن محاسبات سیاسی برای استدلالات اقناعی در

هستی‌شناسی حسابداری مدیریت هویدا شود. در این مقاله بر اساس پژوهشی مبتنی بر تحلیل فلسفی، جامعه شناختی و اقتصادی به هستی‌شناسی حسابداری مدیریت با تأکید بر مقوله اجراگری و نظریه کنشگر- شبکه پرداخته شده است و به سه کاربرد آن در حوزه مسئولیت‌پذیری اجتماعی، حرفه‌ای‌گرایی و پاسخگویی نیز اشاره شده است. نتیجه آنکه حسابداری مدیریت در فرایندهای هوشمندانه شبکه‌ای هویت می‌یابد و نمی‌تواند در شبکه‌های واقعی از نقش اساسی عناصر مجازی و موضع‌ناپذیر «قدرت و ایدئولوژی» غافل بود.

با مطالعه‌ی پیشینه‌های ارائه شده، می‌توان دریافت که مسئله‌ی کاربرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری، مبنایی جدید از ادبیات دانش مالی و حسابداری محسوب می‌شود که به توسعه‌ی پایدار تحولات ساختاری این حرفه مبنی بر پاسخگویی بالاتر به انتظارات اجتماعی کمک می‌نماید.

روش‌شناسی

این مطالعه به لحاظ نوع نتیجه، کاربردی تلقی می‌شود و از منظر هدف، در دسته مطالعه‌های اکتشافی قرار می‌گیرد که با استفاده از مدل‌های کیفی و کمی تلاش دارد تا ضمن ارائه‌ی چارچوب نظری، نسبت به ارزیابی ابعاد آن در بستر مطالعه اقدام کند. لذا می‌بایست اذعان نمود، مطالعه حاضر از یک روش‌شناسی خاص تبعیت نمی‌کند، بلکه به فراخور هر بخش، روش‌های مجزایی را در مسیر پاسخ به سوال‌های تدوین شده بکار می‌برد. لذا می‌توان براساس ماهیت جمع‌آوری، این مطالعه را در دسته پژوهش‌های آمیخته قرار داد. از سویی دیگر، به فراخور فرآیندهای تحلیلی در طی مسیر این مطالعه، در هر مرحله روش‌های متفاوتی برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به طوریکه در فاز کیفی این مطالعه از تحلیل مضمون بهره برده شده است تا زمینه‌های نوظهور رویکرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری از طریق تحلیل محتوا و مصاحبه با خبرگان مشخص گردد. سپس از طریق تحلیل دلفی تلاش می‌شود تا پایایی ابعاد شناسایی شده از حد اجماع نظری دارای کفایتی برخوردار باشد و امکان تعمیم آن به جامعه هدف مقدور باشد. سپس در فاز کمی مطالعه نیز، براساس فرآیندهای تحلیل کیفی/تعاملی، ابتدا نسبت به انجام مقایسه زوجی جهت تعیین سطح اثرگذاری (مستقیم؛ غیرمستقیم و بی‌اثر بودن) اقدام می‌شود و مضامین سازمان‌دهنده‌ی برآمده از فاز کیفی به لحاظ سطری و ستونی در یک ماتریس « $m \times m$ » بررسی می‌شود تا محرک‌ها و پیامدهای سیستمی بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری، در قالب یک الگوی علت و معلولی مشخص شود.

جامعه هدف مطالعه

برحسب نوع فرآیند ترکیبی جمع‌آوری داده‌ها از منظر روش‌شناسی، در ادامه اقدام به ارائه‌ی تفاوت ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان می‌شود. در بخش کیفی و برای جمع‌آوری داده‌های مصاحبه، از طریق نمونه

گیری نظری و فرآیند گلوله برفی تلاش شد تا بر خیرگانی تمرکز شود که از شناخت کافی در رابطه با مکاتب فلسفی و تحولات حرفه حسابداری برخوردار باشند. لذا در بخش کیفی و جهت انجام مصاحبه، با توجه به رویکردهایی همچون سابقه‌ی آموزشی خبرگان در این حوزه‌ها از یک سو و سابقه‌ی پژوهش در زمینه‌های مکاتب حسابداری و تغییرات سیستمی در این حرفه از سویی دیگر، تلاش شد تا حد کفایت خبرگی مورد توجه قرار گیرد و افرادی برای مصاحبه دعوت شوند که براساس دانش و آگاهی شناختی بتوانند، ابعاد گسترده‌تری از پدیده‌ی مورد بررسی را در مصاحبه‌ها پوشش دهند. با آغاز مصاحبه‌ها و معرفی سه مصاحبه شونده‌ی اولیه و معرفی مصاحبه شوندگان دیگر براساس معیارهای یاد شده در فرآیند گلوله برفی، تعداد ۱۲ مصاحبه به اجرا درآمد، چرا که نقطه‌ی اشباع تنوریک مبنای اتمام مصاحبه‌ها در این دست از پژوهش‌های تلقی می‌شود. براساس این توضیح‌ها، جدول (۱) اطلاعات خبرگان مطالعه را ارائه می‌دهد.

جدول (۱) اطلاعات خبرگان به عنوان مشارکت کنندگان بخش کیفی

مشارکت کنندگان	جنسیت	سن	مدرک تحصیلی	حوزه تخصصی	محل فعالیت
نفر اول	مرد	۴۹ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه کردستان
نفر دوم	مرد	۵۲ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه سیستان و بلوچستان
نفر سوم	زن	۴۲ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه الزهرا
نفر چهارم	مرد	۴۱ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه رشت
نفر پنجم	مرد	۵۴ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه مازندران
نفر ششم	زن	۵۰ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه الزهرا
نفر هفتم	مرد	۵۲ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه فردوسی مشهد
نفر هشتم	مرد	۴۰ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز
نفر نهم	زن	۴۳ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه تربیت مدرس
نفر دهم	مرد	۵۱ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه مازندران
نفر یازدهم	مرد	۳۸ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه علامه طباطبائی
نفر دوازدهم	زن	۴۳ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه امام رضا (ع)

در بخش کمی مطالعه‌ی حاضر نیز براساس ماهیت پدیده‌ی مورد بررسی، جمعی از حسابداران رسمی، مدیران مالی و روسای حسابداری شرکت‌های بازار سرمایه مشارکت داشتند که مبنای انتخاب این افراد همگن بودن دیدگاه‌های مرتبط با مسئله‌ی پژوهش بود. لذا فرآیند انتخاب مشارکت کنندگان در این بخش، استفاده از تکنیک دروازیانان اطلاعات بود تا افرادی برای مشارکت انتخاب شوند که از ظرفیت‌های شناختی کافی و دانش‌افزایی لازم برای پُر نمودن چک‌لیست‌های ارزیابی برخوردار باشند. علت انتخاب تکنیک دروازیان اطلاعات، این بود که مشارکت کنندگانی در این حوزه انتخاب شوند که برحسب تجربه و دانش کافی، بتوانند به جمع‌آوری صحیح داده‌ها در راستای اهداف مطالعه کمک نمایند. فرآیند انتخاب نمونه در این بخش، تمرکز بر ماهیت نمونه‌گیری همگن و در دسترس بودن مشارکت کنندگان بود، که با اتکاء به پژوهش مشابه گذشته همچون پژوهش‌های Northcutt & McCoy (2004)؛ Davis (2019) و

Behling et al (2021) مبنی بر تعیین حد مطلوب مشارکت در فرآیندهای تحلیل ماتریسی (بین ۱۵ تا ۳۰ نفر)، نسبت به انتخاب ۲۵ نفر از افراد مطلع اقدام شد. براساس این توضیح ها جدول (۲) اطلاعات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان را ارائه می دهد.

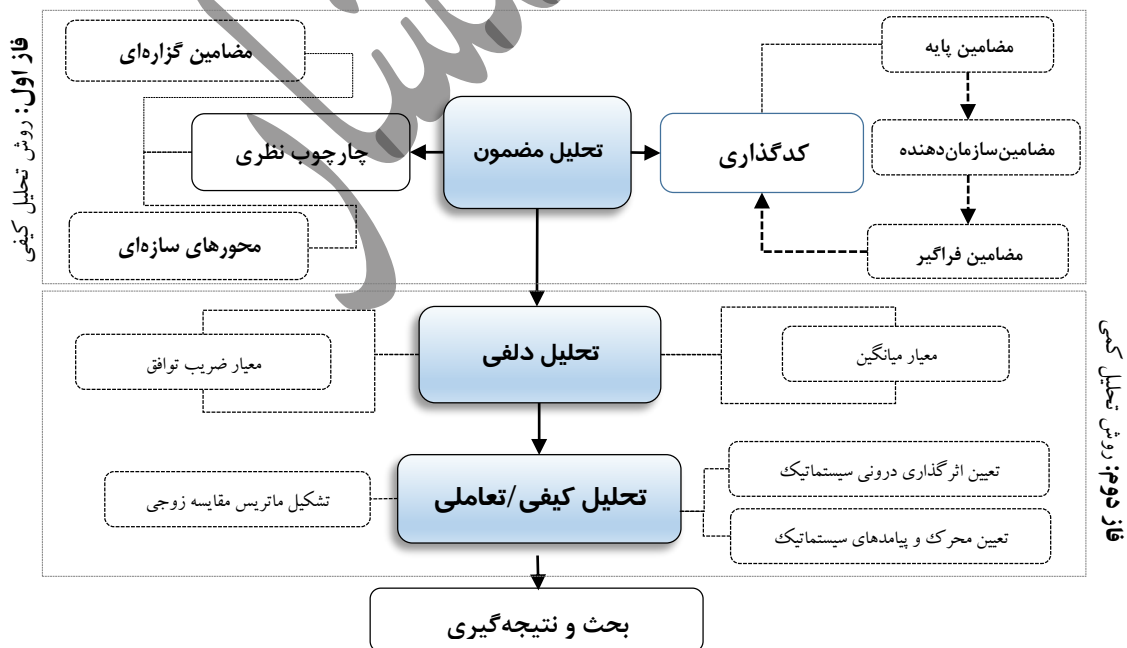
جدول (۲) اطلاعات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان پژوهش

متغیر	بخش کیفی			بخش کمی		
	معیارها	تعداد	درصد	معیارها	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۸	۶۶,۶۶٪	مرد	۱۹	۷۶٪
	زن	۴	۳۳,۳۳٪	زن	۶	۲۴٪
جمع		۱۲	۱۰۰٪	جمع	۲۵	۱۰۰٪
سن	بین ۴۰ تا ۴۵ سال	۵	۴۱,۶۶٪	کمتر از ۴۰ سال	۵	۲۰٪
	بین ۴۵ تا ۵۰ سال	۲	۱۶,۶۸٪	بین ۴۰ تا ۵۰ سال	۱۶	۶۴٪
	بیشتر از ۵۰ سال	۵	۴۱,۶۶٪	بیشتر از ۵۰ سال	۴	۱۶٪
جمع		۱۲	۱۰۰٪	جمع	۲۵	۱۰۰٪
سابقه کاری	زیر ۱۰ سال	۲	۱۶,۶۷٪	کمتر از ۲۰ سال	۱۰	۴۰٪
	بیشتر از ۱۰ سال	۱۰	۸۳,۳۴٪	بیشتر از ۲۰ سال	۱۵	۶۰٪
جمع		۱۲	۱۰۰٪	جمع	۲۵	۱۰۰٪

فرآیندهای جمع آوری داده‌های مطالعه

به منظور درک بهتر جمع آوری داده‌های مطالعه، طبق شکل (۳) شماتیک فرآیندهای تحلیلی به صورت زیر ارائه می شود تا در ادامه به طور تفکیک شده، هریک از فرآیندهای جمع آوری داده‌ها تشریح شوند.

شکل (۳) فرآیند جمع آوری داده‌های مطالعه

طبق شکل (۳) در فاز کیفی مطالعه، از تحلیل مضمون بهره برده است. در این فاز، که ابزار آن تحلیل محتوا و انجام مصاحبه با خبرگان بود، پس از غربالگری محتوایی اولیه از پژوهش‌های مشابه، تلاش شد تا مصادیق اولیه‌ی پدیده‌ی مورد بررسی، مبنای انجام مصاحبه به صورت عمیق با خبرگان قرار گیرد. دلیل استفاده از مصاحبه‌های عمیق و بدون ساختار این بود که بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری، از انسجام مفهومی متناسبی به دلیل فقدان چارچوب نظری، برخوردار نبود و تلاش شد تا طی فرآیندهای مصاحبه، به ایجاد انسجام در محتوا و ماهیت مفهوم مورد بررسی در دانش حسابداری اقدام شود. پس از ظاهر شدن مضامین اولیه، برای تفکیک مولفه‌ها در قالب ایجاد مقوله‌های کلی، مصاحبه‌ها به صورت نیمه‌ساختاریافته و ساختاریافته ادامه یافت تا در انتها به شکل‌گیری نقطه‌ی اشباع نظری کمک نماید. در طول انجام مصاحبه، سوالات به طور مداوم مورد اعمال تعدیل‌های مقتضی براساس شرایط مصاحبه و اطلاعات مصاحبه‌شوندگان، قرار می‌گرفت تا مسیر مصاحبه از جریان اصلی ماهیت پدیده مورد بررسی خارج نشود. اشباع نظری در واقع نقطه‌ی اتمام مصاحبه‌ها و ورود به فاز انجام تحلیل در بخش کمی مطالعه می‌باشد. اما قبل از ورود به آن می‌بایست پایایی فاکتورهای شناسایی شده مورد ارزیابی قرار می‌گرفت. چراکه هدف در این بخش از تحلیل‌ها، تعیین سطح تناسب محتوایی بین مضامین شناسایی شده بود. لذا از دو معیار میانگین و ضریب توافق برای تعیین مبنای پایایی استفاده شد، که از طریق یک چک‌لیست ۷ گزینه‌ای بین خبرگان پژوهش توزیع و داده‌های آن مورد ارزیابی قرار گرفت. برای این منظور طی دو مرحله تحلیل دلفی از دو معیار میانگین و ضریب توافق استفاده گردید. حد مطلوب میانگین در مقیاس ۷ گزینه‌ای کسب امتیاز ۵ و بالاتر از آن است. همچنین حد مطلوب ضریب توافق کسب امتیاز ۰/۵ و بالاتر از آن می‌باشد (احمدی و همکاران، ۱۳۸۷).

در نهایت و پس از تأیید پایایی ابعاد از طریق تحلیل دلفی، با اختصاص کدهای مشخص به هر یک از مضامین سازمان دهنده شناسایی شده، در گام اول از طریق تحلیل ماتریس متقارن اثرگذاری این مضامین در چهار جهت «تأثیرگذاری سطر بر ستون $i \rightarrow j$ »؛ «تأثیرگذاری ستون بر سطر $j \leftarrow i$ »؛ «تأثیرگذاری متقابل ستون بر سطر و بالعکس $j \leftrightarrow i$ » و «عدم وجود تأثیر بین سطر و ستون $i \neq j$ » مشخص می‌شود تا با تعیین روابط درونی بین محوره‌های مورد ارزیابی در سطر « i » و ستون « j »؛ قدرت نفوذ و قدرت وابستگی پدیده‌ی مورد بررسی تعیین شود. این فرآیند در جدول (۳) باز تعریف شده است.

جدول (۳) تعریف جهت پیکان‌های در تحلیل روابط درونی پیوندها

شرح ارتباط ماتریس پیوندی	جهت فلش	تفسیر
قرار گرفتن عدد «۱» در ارتباط مستقیم سطر « i » و ستون « j »	\Leftarrow	تعریف مضمون به عنوان مبنای ورودی یا قدرت نفوذ
قرار گرفتن عدد «۲» در ارتباط مستقیم سطر « i » و ستون « j »	\Rightarrow	تعریف مضمون به عنوان مبنای خروجی یا قدرت وابستگی
قرار گرفتن عدد «۳» در ارتباط مستقیم سطر « i » و ستون « j »	\otimes	تعریف مضمون به عنوان مبنای خنثی و عدم قرار گرفتن در محوره‌های میک‌مک

برای این منظور از چک‌لیست‌های ماتریسی از هریک از مشارکت‌کنندگان خواسته می‌شود تا براساس فرآیند تحلیلی ارتباط بعد سطر « i » با ابعاد ستون « j » را براساس سه ماهیت اعداد ترتیبی «۱»، «۲»، «۳» طبق جدول (۴) مورد بررسی قرار دهند.

جدول (۴) چک‌لیست ماتریس پیوندی در ارزیابی معیارها

X_n	...	X_2	X_1	اختصار محورها
				X_1
				X_2
				⋮
				X_n

همانطور که در چک‌لیست ماتریس پیوندی در جدول (۲) مشخص شده است، عدد «۱» به معنای اثر مستقیم سطر « i » بر ستون « j » می‌باشد؛ عدد «۲» به معنای اثر معکوس یا اثر ستون « j » بر سطر « i » می‌باشد و عدد «۳» به معنای عدم وجود تأثیر در سطر « i » و ستون « j » با یکدیگر می‌باشد. پس از تعیین بالاترین توزیع فراوانی مربوط به ارتباط هریک از مولفه‌ها، اعداد به صورت فلش مشخص می‌شوند. به طوریکه اگر بالاترین توزیع فراوانی یک مولفه در سطر و ستون عدد «۱» بود، از علامت فلش «←» استفاده می‌شود؛ اگر بالاترین توزیع فراوانی یک مولفه در سطر و ستون عدد «۲» بود، از علامت فلش «→» استفاده می‌شود و اگر بالاترین توزیع فراوانی در مورد مولفه‌ای عدد «۳» بود از علامت «⊙» استفاده می‌شود.

یافته‌های پژوهش

همانطور که پیش‌تر تشریح گردید، براساس ماهیت ترکیبی جمع‌آوری داده‌ها، می‌بایست یافته‌های پژوهش در فاز اول بخش کیفی براساس فرآیند تحلیل مضمون ارائه شود. این شیوه‌ی تحلیل رویکردهای مختلفی دارد که در این مطالعه، از مبنای (Attride-Stirling, 2021) بهره‌برده می‌شود. ساختار این تحلیل شامل سه بُعد مورد تأکید زیر به عنوان مبنای تحلیل می‌باشد.

شکل (۴) ساختار تحلیل مضمون (منبع: Attride-Stirling, 2021)

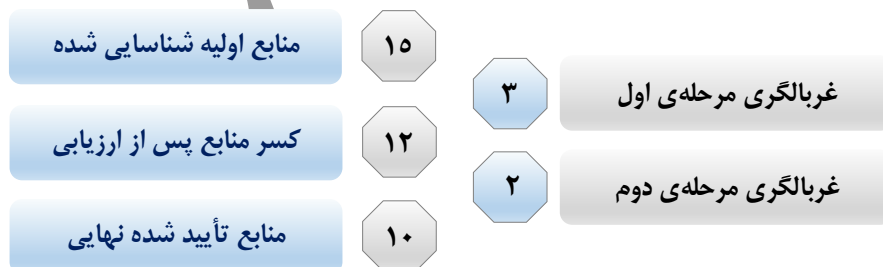

در این فرآیند مضمون پایه، مفاهیمی است که از طریق مصاحبه باز با خبرگان ایجاد می‌شود که با قراردادن مفاهیم مشابه آن در یک دسته، مضامین سازمان دهنده شکل می‌گیرند. در نهایت نیز با طی همین فرآیند برای مضامین سازمان دهنده، مضامین فراگیر مبنای ایجاد سازه‌ی چارچوب نظری می‌شوند. استراتژی مورد استفاده در این فرآیند نیز، الگوی (2006) Braun & Clarke می‌باشد که به تفکیک در بخش‌های زیر به آن اشاره می‌شود.

◀ مرور پژوهش‌ها

مبنای اول اجرای تحلیل مضمون، مرور پژوهش‌های مشابه به لحاظ محتوا؛ عنوان و منابع می‌باشد. برای این منظور با تعیین بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴ تلاش می‌شود تا مرتبط‌ترین پژوهش‌های شناسایی شده، مبنای تعیین شناسایی مضامین پژوهش در طول مصاحبه گردد.

شکل (۵) فرآیند غربالگری پژوهش‌های مشابه

۴	تحولات ساختاری در حسابداری	-	-	-	☑	-	-	-	☑
۵	تحولات نهادی در حسابداری	☑	-	☑	☑	-	☑	☑	-
۶	تحولات فرهنگی در حسابداری	-	-	-	☑	-	-	☑	-
۷	تحولات فلسفه‌ی وجودی حسابداری	-	☑	☑	-	☑	☑	-	☑
۸	تحولات هنجاری در حسابداری	-	-	-	☑	-	-	☑	-

همانطور که در جدول (۶) مشخص شده است، از مجموع ۸ پژوهش تأیید شده، مجموعاً ۸ مضمون غالب وجود دارد که با ارزیابی فراوانی‌های این مضامین، مشخص شده است، ۴ مضمون را می‌توان مبنای انجام مصاحبه برای بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری قلمداد نمود. با اتکاء به مضامین فراگیر در تحلیل مضمون، در گام بعدی می‌بایست نسبت به ایجاد کد گذاری اولیه اقدام نمود.

◀ کد گذاری اولیه

کد گذاری اولیه به عنوان ماهیت استقرائی تحلیل مضمون، مبنایی برای شناسایی کدهای باز اولیه جهت تعیین مضامین پایه تلقی می‌شود. لذا با توجه به غربالگری سیستماتیک پیشینه‌های پژوهشی مشابه و شناسایی مضامین غالب احتمالی در بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری، در ادامه و با انجام مصاحبه، کدهای باز ایجاد شده دسته بندی شد تا مضامین پایه مرتبط با پدیده‌ی این مطالعه مشخص شوند. برای این منظور سؤال‌های مصاحبه در راستای مضامین غالب شناسایی شده از خبرگان پرسیده شد تا امکان دستیابی به نقطه اشباع تئوریک مشخص کننده‌ی اتمام مصاحبه‌ها باشد. در انجام فرآیند کد گذاری باز نیز، اقدام به طراحی پروتکل مصاحبه شد تا با ایجاد فضای باز مبنی بر فرآیند رفت و برگشت سوالات و پدیدار شدن مضامین بین مصاحبه کنندگان با مصاحبه شونده‌گان، امکان دسته بندی کدهای باز همراستا با مضامین پایه مقدور باشد. در این فرآیند تکنیک مصاحبه در ابتدا عمیق بود، تا بتوان به دلیل نوظهور بودن پدیده‌ی مورد بررسی، جنبه‌های بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری شناسایی شوند. پس از تعیین مضامین اولیه و باهدف رسیدن به نقطه اشباع تئوریک، طرح سوالات مصاحبه از طریق نیمه ساختاریافته ادامه یافت تا با ایجاد توازن بین کدهای شناسایی شده، نسبت به حذف زوائد و تکرارهای بیش از اندازه‌ی مضامین پایه، اقدام لازم صورت گیرد.

◀ جستجوی مضامین مشابه و بازبینی مضامین

در این مرحله، تلاش جهت جستجو و قراردادن مضامین مشابه در دسته بندی‌های مشخص صورت گرفت تا با تطبیق کدهای مشابه در یک دسته مضامین بالقوه در مرحله‌ی کد گذاری ثانویه، امکان شناسایی مضامین سازمان دهنده مشخص شود. به عبارت دیگر مرتبط کردن کدها با مضامین اصلی و دسته بندی آنها در این مرحله صورت پذیرفت. در واقع در این مرحله، مضامین سازمان دهنده از مشابهت معنایی مضامین

پایه ایجاد می‌شود که با مرور کدگذاری‌ها و بازبینی مضامین اولیه شناسایی شده، می‌تواند به ارتقاء روایی بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری کمک نماید. لذا مضامین سازمان‌دهنده را می‌بایست، مضامینی تعریف نمود که از حاصل ترکیب و تلخیص مضامین پایه به وجود می‌آیند و به شناخت بهتر پدیده‌ی مورد بررسی کمک می‌کنند. براین اساس با مرور مفاهیم مشابه در کدهای اولیه ایجاد شده و مضامین پایده، مفاهیم هم معنا و مشتریک در یک دسته قرار می‌گیرند که این دسته را مضامین سازمان‌دهنده می‌نامند.

◀ نامگذاری ترکیبی مضامین/مضامین فراگیر

مضامین فراگیر شامل مضامین عالی هستند که دربرگیرنده محتوایی نهایی یک پدیده تلقی می‌شوند که به آن هویت منسجم و معنای قابل ادراک می‌بخشند. در واقع کلیه مضامین سازمان‌دهنده در مرحله سوم کدگذاری، به واحدهای بزرگتر در قالب مضامین فراگیر تفکیک می‌شوند و انتخاب نام آن‌ها براساس ابعاد نظری یا استانداردهای مرتبط با پدیده مورد بررسی، صورت می‌گیرد. شیوه انجام کدگذاری در این مرحله به این صورت است که با حرکت از مضامین پایه، مفاهیم یک پدیده، معنای مشخص تری در قالب مضامین سازمان‌دهنده و سپس مضامین فراگیر کسب می‌نمایند. به عبارت علمی‌تر کدهای باز ایجاد شده در مرحله اول کدگذاری، براساس شباهت‌ها و تفاوت‌های کیفی در مقولات گسترده‌تر تحت عنوان مضامین سازمان‌دهنده دسته‌بندی می‌شوند و مضامین بدست آمد در هر مرحله از کدگذاری؛ انتزاعی‌تر از مضامین قبلی امکان شکل‌گیری مضامین فراگیر را مقدور می‌سازند. به این معنا که در هر مرحله از کدگذاری از حجم داده‌ها کم و بر محتوای آن افزوده می‌شود. لذا با عنایت به توضیح‌های داده شده در این مطالعه طی ۱۲ مصاحبه انجام شده، ۲۷۸ کد باز اولیه، ۳۶ مضمون پایه؛ و ۷ مضمون سازمان‌دهنده و ۴ مضمون فراگیر در قالب یک چارچوب نظری، ایجاد گردید. لذا در یک دسته‌بندی کلی می‌توان مجموع مضامین پایه؛ سازمان‌دهنده و فراگیر را در قالب جدول (۷) به ترتیب زیر ارائه نمود.

جدول (۷) مضامین بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری

مضامین فراگیر	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین پایه	
تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری	جایگزینی استدلال استنتاجی با استدلال استقرانی در هستی‌شناسی دانش حسابداری پرنمودن شکاف ناشی از تئوری‌های حسابداری با کارکردهای اثربخش تعاملی در دانش حسابداری توازن بین رویکرد عینیت‌گرایی اثباتی با ذهنیت‌گرایی فلسفی در دانش حسابداری توازن بین تعمیم‌گرایی اثباتی با تفسیرگرایی فلسفی در دانش حسابداری توسعه تعقل‌گرایی فلسفی به جای سنت‌گرایی ساختاری در دانش حسابداری	جایگزینی تعصبات پیش‌فرض عملکردهای حرفه‌ای با شناخت ناشی از ارزش در حسابداری هویت بخشی ادراک اجتماعی از واقعیت‌های قابل انتظار از حسابداری معنابخشی زبان مشترک کارکردهای حرفه‌ای در غالب نمادهای اجتماعی قابل بسط به حسابداری ارزش‌گرایی حرفه‌ای از طریق رعایت اصل شایسته‌سالاری در انتصابات حسابداری	
			تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری

توسعه‌ی سطح گفت‌وگو محور در کارکردهای حسابداری با بسترهای اجتماعی استقلال بخشیدن ادراکی به متصدیان پیاده‌سازی رویه حسابداری در برابر نفوذهای احتمالی		
ارزیابی‌های مبتنی بر نیازسنجی‌های آموزشی متصدیان حرفه‌ای در حسابداری ارتقاء کارکردهای یادگیری در توسعه مهارت‌های عملکردی حسابداری آماده‌سازی متصدیان حرفه‌ی حسابداری مبنی بر مشارکت در کار تیمی ارزیابی‌های دوره‌ای متصدیان حرفه‌ای پس از گذراندن دوره‌های آموزش حرفه‌ای توسعه‌ی مشارکت‌های متصدیان حرفه‌ای در کارکردهای حسابداری	تحولات آموزش در حسابداری	تحولات سیاستگذاری عملکردی در حسابداری
تغییر محاسبات علمی و نرم افزاری به جای محاسبات سنتی در حسابداری تغییر رویکردهای عملکردی حسابداری از منظر توسعه‌ی اصالت فن‌سالاری حرفه‌ای تغییر ظرفیت‌های محاسباتی هزینه‌هایی همچون استهلاک و انبارداری در حسابداری تغییر ظرفیت‌های مهارت‌های سنتی حسابداری با مهارت‌های مبتنی بر فناوری‌های مالی تغییر کارکردهای ساختاری واحد حسابداری در جذب منابع انسانی متخصص	تحولات تکنوکراتیک در حسابداری	
انعکاس جزئیات ریسک‌های مالی در گزارش‌های همراه صورت‌های مالی انعکاس جزئیات پرونده‌های مالیاتی در گزارش‌های همراه صورت‌های مالی انعکاس جزئیات پرونده‌های حقوقی در گزارش‌های همراه صورت‌های مالی انعکاس جزئیات تصمیم‌های هیئت‌مدیره در گزارش‌های همراه صورت‌های مالی انعکاس جزئیات ریسک‌های زیست‌محیطی در گزارش‌های همراه صورت‌های مالی	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری	تحولات عملیاتی در حسابداری
افشاء اطلاعات مرتبط با مشتریان عمده افشاء اطلاعات مرتبط با معاملات با اشخاص وابسته افشاء اطلاعات مرتبط با هزینه‌های تحقیق و توسعه افشاء اطلاعات مرتبط با ارزش برند افشاء اطلاعات مرتبط با سرمایه‌گذاری در دارایی‌های دیجیتال	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری	
توسعه‌ی شبکه اطلاعات حسابداری همراستا با نیازهای اطلاعاتی ذینفعان توسعه‌ی سطح امنیت شبکه‌های اطلاعات حسابداری توسعه‌ی فناوری‌های پردازش ابری در عرصه‌های مالی/حسابداری توسعه‌ی میزان سرمایه‌گذاری‌ها بر روی هوش‌تک‌ها در حسابداری توسعه‌ی ظرفیت‌های بلاک‌چین جهت تناسب عملیات مالی با کارکردهای سیستم اطلاعات	تحولات زیرساختی در حسابداری	تحولات دیجیتال در حسابداری

در ادامه نیز جهت شناخت بهتر ابعاد ارائه شده، چارچوب نظری پدیده‌ی مورد بررسی در شکل (۶)

ارائه می‌شود.

شکل (۶) چارچوب نظری بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری

با انجام تحلیل مضمون و شناسایی جنبه‌های رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری، از طریق ایجاد چک‌لیست ۷ گزینه‌ای لیکرت، اقدام به انجام تحلیل دلفی برای سنجش تناسب محتوایی مضامین شناسایی شده با پدیده‌ی مورد مطالعه می‌شود. این تحلیل براساس دو معیار میانگین (مبنای تأیید ۵ و بالاتر) و ضریب توافق (مبنای تأیید ۰/۵ و بالاتر) حد اجماع نظری مضامین گزاره‌ای را نشان می‌دهد.

جدول (۸) فرآیند گام اول و دوم تحلیل دلفی

دور دوم دلفی		دور اول دلفی		مضمین سازمان دهنده		مضمین فراگیر
نتیجه	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	میانگین		
تأیید	۰/۸۰	۶/۰۰	۰/۷۸	۵/۶۰	تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری	مضمین فلسفه‌ی وجودی حسابداری
تأیید	۰/۷۰	۵/۴۰	۰/۶۰	۵/۱۵	تحولات انشاعی ارزش در حسابداری	مضمین فلسفه‌ی وجودی حسابداری
تأیید	۰/۸۶	۶/۲۵	۰/۸۰	۶/۰۰	تحولات آموزش در حسابداری	مضمین سیاستگذاری عملکردی در حسابداری
تأیید	۰/۸۵	۶/۲۰	۰/۷۵	۵/۵۰	تحولات تکنولوژی در حسابداری	مضمین فلسفه‌ی وجودی حسابداری
تأیید	۰/۷۹	۵/۹۰	۰/۶۲	۵/۲۰	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری	مضمین فلسفه‌ی وجودی حسابداری
تأیید	۰/۸۰	۶/۰۰	۰/۷۰	۵/۴۰	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری	مضمین فلسفه‌ی وجودی حسابداری

همانطور که مشخص است، در این تحلیل، صرفاً مضامین سازمان دهنده بررسی شده است که علت آن این است که هدف در فاز کمی مطالعه حاضر، شناخت سیستماتیک از نحوه‌ی قرار گرفتن هریک از این مضامین در محرک‌ها یا پیامدهای الگوی سیستمی می‌باشد. لذا نتایج جدول (۶) در دو گام دلفی، مشخص شد، هفت مضمون سازمان دهنده به لحاظ میانگین و ضریب توافق، از حد اجماع نظری برخوردار هستند و امکان تعمیم آن به بستر مطالعه برای ادامه‌ی تحلیل‌ها مقدور می‌باشد.

در روند تحلیل بازنمایی سیستماتیک، اجزا معنایی جهت تحلیل ماتریسی، در واقع مولفه‌های محوری ابعاد شناسایی شده می‌باشند که مبنای تشکیل سیستم ارزیابی نهایی را از طریق پیوندهای ارتباطی درونی بین هریک از مولفه‌ها مشخص می‌سازد. این پیوندهای درونی، اجزایی هستند که در مبنای تعیین محرک‌ها و پیامدها از خروجی؛ ورودی و دلتای یک ماتریس نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. پس از مشخص کردن پیوندهای درونی، گام بعدی کدگذاری نظری روابط بین پیوندهای درونی است که پس از طرح در چک‌لیست‌های امتیازی می‌توان به ترسیم نمودار روابط درونی و توصیف دیداری روابط پیوندهای درونی است اقدام نمود. (Northcutt & McCoy (2004 به عنوان نظریه پرداز در این روش، روابط پیوندهای درونی براساس تعیین جهت تاثیرگذاری ابعاد بر یکدیگر براساس چک‌لیست ماتریسی را بسط داد و در تحلیل روابط درونی سیستمی محقق با استفاده از تفسیر جهت رابطه از پیکان رو به بالا یا رو به چپ استفاده نمود. بر این اساس دو جهت یادشده پیکان دارای معنا و مفهومی مشخص در این تحلیل می‌باشد که تعریف آن در جدول (۹) ارائه شده است:

جدول (۹) تعریف جهت پیکان‌های در تحلیل روابط درونی پیوندها

جهت پیکان	تشریح جهت
↑ جهت پیکان رو به بالا	جهت پیکان در سمت رو به بالا نشان دهنده خروجی‌های سیستم می‌باشد و بیان کننده سطر عامل و دلالت کننده بر ستون می‌باشد.
← جهت پیکان رو به سمت چپ	جهت پیکان در سمت چپ نشان دهنده ورودی‌های سیستم می‌باشد و بیان می‌کند معیار ستون عامل و دلالت کننده بر سطر می‌باشد.

در این مرحله می‌بایست به شناسایی پیوندهای درونی اقدام نمود و نیز از طریق جدول (۱۰) و (۱۱) تأثیرگذاری‌های سیستمی را ترسیم کرد. لذا مجموع نظرات براساس شاخص «مد» تعیین کننده‌ی نوع ارتباط بین ابعاد در سطر «i» و ستون «j» می‌باشند.

جدول (۱۰) تعیین روابط پیوند درونی بین مضامین سازمان دهنده

■ سطح اول / ارتباط پیوندی تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری				
شاخص سطر	$\frac{j \neq i}{\ominus}$	$\frac{j \rightarrow i}{\rightarrow}$	$\frac{i \leftarrow j}{\leftarrow}$	فراوانی
تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری	-	-	←	۲۱
تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری	-	-	←	۱۸
تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری	⊗	-	-	۱۷

۲۰	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری	-	-	←	تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری
۱۶	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری	⊖	-	-	تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری
۱۵	تحولات زیرساختی در حسابداری	⊖	-	-	تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری
■ سطح دوم/ ارتباط پیوندی تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری					
۱۸	تحولات آموزش در حسابداری	-	→	-	تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری
۲۲	تحولات تکنوکراتیک در حسابداری	-	-	←	تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری
۱۹	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری	-	-	←	تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری
۱۷	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری	-	-	←	تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری
۲۱	تحولات زیرساختی در حسابداری	-	-	←	تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری
■ سطح سوم/ ارتباط پیوندی تحولات آموزش در حسابداری					
۲۰	تحولات تکنوکراتیک در حسابداری	-	→	-	تحولات آموزش در حسابداری
۱۹	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری	⊖	-	-	تحولات آموزش در حسابداری
۱۸	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری	⊖	-	-	تحولات آموزش در حسابداری
۱۹	تحولات زیرساختی در حسابداری	-	→	-	تحولات آموزش در حسابداری
■ سطح چهارم/ ارتباط پیوندی تحولات تکنوکراتیک در حسابداری					
۲۰	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری	-	→	-	تحولات تکنوکراتیک در حسابداری
۱۹	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری	-	-	←	تحولات تکنوکراتیک در حسابداری
۱۶	تحولات زیرساختی در حسابداری	-	-	←	تحولات تکنوکراتیک در حسابداری
■ سطح پنجم/ ارتباط پیوندی تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری					
۲۱	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری	-	-	←	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری
۱۶	تحولات زیرساختی در حسابداری	-	→	-	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری
■ سطح ششم/ ارتباط تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری					
۱۸	تحولات زیرساختی در حسابداری	-	→	-	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری

بر اساس امتیازهای داده شده به ارتباط درونی بین مضامین سازمان دهنده‌ی بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری، در ادامه می‌بایست اقدام به تعیین خروجی، ورودی‌ها و دلتای ماتریسی برای ارائه‌ی الگوی بازنمایی سیستماتیک می‌شود. لذا با اختصاص کد «U₁» تا «U₇» به هر مضمون، نتایج به ترتیب زیر در جدول (۱۱) ارائه می‌شود.

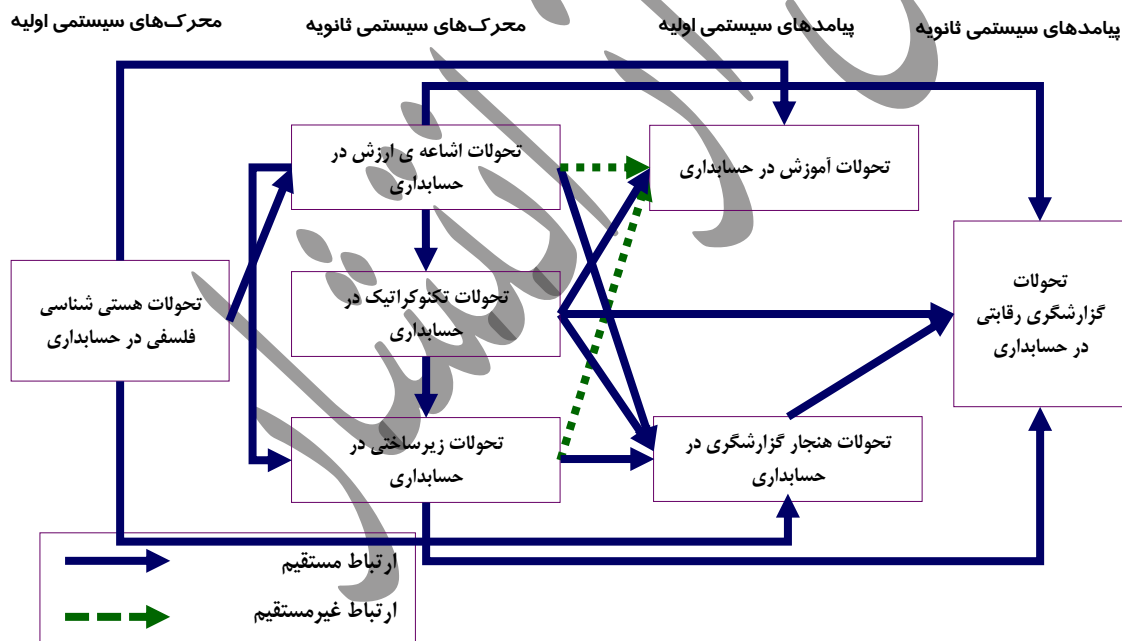
جدول (۱۱) تعیین مبین پیوند درونی مضامین سازمان دهنده رویکرد رادیکالیسم اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری

مضمین	دلتا	ورودی	خروجی	U ₇	U ₆	U ₅	U ₄	U ₃	U ₂	U ₁	اختصار	مضامین سازمان دهنده
محرك	۳	۰	۳	-	-	↑	-	↑	↑	۰	U ₁	تحولات هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری
محرك	۲	۲	۴	↑	↑	↑	↑	←	۰	←	U ₂	تحولات اشاعه‌ی ارزش در حسابداری
پیامد	-۲	۳	۱	←	-	-	←	۰	↑	←	U ₃	تحولات آموزش در حسابداری
محرك	۱	۲	۳	↑	↑	←	۰	↑	←	-	U ₄	تحولات تکنوکراتیک در حسابداری
پیامد	-۱	۳	۲	←	↑	۰	↑	-	←	←	U ₅	تحولات هنجار گزارشگری در حسابداری
پیامد	-۴	۴	۰	←	۰	←	←	-	←	-	U ₆	تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری
محرك	۱	۲	۳	۰	↑	↑	←	↑	←	-	U ₇	تحولات زیرساختی در حسابداری

در آخرین مرحله تجزیه و تحلیل بازنمایی سیستمی، بر اساس نتیجه مبین پیوند درونی معیارهای پدیده‌ی مورد بررسی، اقدام به ترسیم شماتیک، محرک‌ها و پیامدهای سیستمی می‌شود. برای ترسیم این شماتیک، نخست محرک‌های سیستم را در یک سمت و پیامدهای سیستم را در سمت دیگر در قالب

جعبه‌های پیوندهای درونی قرار می‌گیرند. برای این منظور براساس تحلیل جهت پیکان‌ها عمل می‌شود. در جدول (۱۱) پیکان‌های سمت ورودی‌های سیستم که به صورت پیکان‌های رو به بالا هستند، به عنوان خروجی‌های سیستم خوانش می‌شوند. تفریق مجموع تعداد خروجی‌های سیستم از ورودی‌های سیستم، به عنوان دلتای الگوی بازنمایی سیستماتیک تلقی می‌شود. لذا در صورتی که این عدد مثبت باشد و خروجی‌ها بیش از ورودی‌ها باشد، آن عدد محرک سیستمی خوانش می‌شود و در صورتی که تعداد ورودی‌ها بیش از تعداد خروجی‌ها باشد و دلتای سیستم منفی شود، به این عدد پیامد سیستمی گفته می‌شود. در واقع این عدد میزان اثرگذاری مضامین را در کلیت سیستم نشان می‌دهد و فهم آن در خوانش مبتنی بر واقعیات سیستمی سهم به‌سزایی خواهد داشت. مرحله بعدی، پس از چینش مناسب این جعبه مؤلفه‌های پیوند درونی، نشان دادن ارتباط بین آن‌ها با خطوط نمایانگر ارتباط است که این خطوط می‌توانند به دو دسته نمایانگر ارتباط مستقیم و نمایانگر ارتباط غیرمستقیم تقسیم شوند.

شکل (۴) الگوی سیستماتیک محرک‌ها و پیامدهای بسط رویکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری

براساس الگوی بازنمایی سیستماتیک، مشخص شد محرک سیستمی اولیه، بسط کارکردهای رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری، تحولات هستی‌شناسی فلسفی می‌باشد که سه محرک ثانویه یعنی تحولات اشاعه‌ی ارزش؛ تحولات تکنوکراتیک و تحولات زیرساختی در حسابداری را برای رسیدن به پیامدهایی همچون تحولات آموزش و تحولات هنجار گزارشگری در وهله‌ی اول و تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری در وهله‌ی دوم یکپارچه می‌نماید. لذا این الگو نشان می‌دهد، تمرکز بر

رویکرد رادیکالیسم می‌تواند با تغییر زمینه‌های فلسفی حرفه‌ی حسابداری، به اثربخشی کارکردهای گزارشگری رقابتی در سطح شرکت‌های بازار سرمایه منتج گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این مطالعه، ارزیابی ظهور رویکرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری، براساس آزمون روش کیفی تعاملی در بازار سرمایه می‌باشد. در این مطالعه به دلیل عدم شناخت کافی از رویکرد رادیکالیسم به عنوان یکی از زمینه‌های مکتب انتقادی در علوم انسانی و دانش حسابداری، از تحلیل مضمون بهره برده شد تا با غربالگری محتوایی و انجام مصاحبه با خبرگان، نسبت به شناسایی مضامین کارکردهای رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری اقدام لازم صورت گیرد. لذا طی ۱۲ مصاحبه‌ی انجام شده، ۲۷۸ کد باز اولیه، ۳۶ مضمون پایه؛ ۷ مضمون سازمان‌دهنده و ۴ مضمون فراگیر شناسایی شدند. این ابعاد به صورت یک چارچوب نظری، پاسخ به سوال اول مطالعه را پوشش می‌داد. در ادامه و باهدف تعیین حد اجماع نظری، طی دو مرحله فرآیند دلفی، مشخص شد، ۷ مضمون سازمان‌دهنده‌ی شناسایی شده از تناسبی محتوایی و کارکردی دارای کفایتی با رویکرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری برخوردار بودند و پژوهش، وارد فاز کمی مطالعه شد. در این مرحله باهدف پاسخ به سوال دوم پژوهش، از طریق انجام مقایسه زوجی بین مضامین سازمان‌دهنده، پیوندهای درونی بین مضامین از طریق سه معیار خروجی، ورودی و مبین، تعیین‌کننده‌ی قرار گرفتن هر یک از مضامین سازمان‌دهنده‌ی مورد ارزیابی در یکی از گونه‌های محرک (اولیه یا ثانویه) و پیامد (اولیه یا ثانویه) بودند. لذا با ارزیابی نهایی مشخص شد، محرک‌ترین مضمون کارکرد رادیکالیسم مبنی بر اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری، تحولات هستی‌شناسی فلسفی می‌باشد که می‌تواند اثربخش‌ترین پیامد سیستمی این پدیده، یعنی تحولات گزارشگری رقابتی در حسابداری را به همراه داشته باشد.

در تحلیل نتیجه کسب شده، حائز اهمیت است که معنای رادیکالیسم حرفه‌ای به عنوان یک ظرفیت ایجادکننده‌ی تحول در عرصه‌های عملکردی و ساختاری مورد توجه قرار گیرد. به طوریکه با شکستن چارچوب‌های مرجع و پیش‌فرض‌های متعصبانه‌ی گذشته در حوزه‌هایی مثل حرفه‌ی حسابداری، می‌توان فرصت‌های جدیدی را در توسعه‌ی آن به وجود آورد. اما همانطور که نتیجه‌ی ارائه‌ی الگوی بازنمایی سیستمی نشان داد، هستی‌شناسی فلسفی در حسابداری بر اساس رادیکالیسم حرفه‌ای، اولین محرکی است که می‌تواند پیامدهای گسترده‌تری از نظر پایداری و مشروعیت بالاتر در حسابداری را به همراه داشته باشد. لذا همانطور که مکتب انتقادی در علوم انسانی، دیدگاه‌های کلاسیک عرصه‌های وابسته به این حوزه را مورد تردید قرار داده است، حسابداری نیاز دارد برای پذیرش تحولات بنیادی در کارکردهای خود، اولاً با ایجاد

توازن بین عینیت‌گرایی اثباتی با ذهنیت‌گرایی فلسفی، امکان شناخت زمینه‌های دیگر توسعه‌ی حسابداری را درک نماید و ظرفیت‌های جایگزینی استدلال استنتاجی (که صرفاً این حرفه را با کمیته‌ها و مقادیر ناشی از شواهد اسناد و مدارک مورد قضاوت قرار می‌داد)، با استدلال استقرایی (که ترکیبی از مبانی مکتب اثبات‌گرایی با مکتب تفسیرگرایی است) را توسعه بخشد تا این حرفه بتواند نسبت به ترویج ارزش‌های فراگیر؛ مکانیزم‌های تکنوکراتیک‌گرایی ساختاری و تحولات زیرساخت‌های سیستمی در حسابداری، تغییرات لازم را اعمال نماید. در این شرایط آموزش‌های حسابداری می‌تواند با دگرگونی استراتژیک نسبت به گذشته، فراتر از تمرکز صرف بر تخصص‌ها و مهارت‌های فنی در انتصابات واحد حسابداری، از حضور افراد شایسته‌ای که قابلیت‌های دیگری مانند تصمیم‌گیری و مشارکت در ارزیابی‌های توسعه‌طلبانه‌ی شرکت‌ها را دارند، بهره‌مند شوند. نکته قابل ذکر این است که توانمندی‌های رفتاری در کنار قابلیت‌های تخصصی، هنجارگرایی واحد حسابداری در افشاء اطلاعات مسئولانه‌تر برای ذینفعان را توسعه می‌بخشد. تحت چنین مکانیزم‌هایی شرکت‌های پیشرو با پیگیری ارزش‌های اجتماعی مثل مسائل زیست‌محیطی و شفافیت بیشتر در ریسک‌های مالی جهت مخابره به ذینفعان، می‌تواند جایگاه بالاتری را در بین رقبای خود کسب نمایند. در نهایت بسط رویکرد رادیکالیسم در اعمال تغییرات بنیادی در حرفه‌ی حسابداری، مهمترین مزیت ناشی از تحولات گزارشگری رقابتی را در حسابداری به وجود می‌آورد که براساس آن می‌تواند جنبه‌های فراگیرتری از اطلاعات همچون مشتریان عمده، معاملات با اشخاص وابسته و ارزش برند در بازار سرمایه را به عنوان الگوی قابل اتکایی برای تصمیم‌گیرندگان مالی، بدل نماید. در تطبیق نتایج کسب شده با پژوهش‌های گذشته، همانطور که در بخش‌های قبلی اذعان شد، مطالعه‌ای مشابه با رویکردهای روش‌شناسی و تحلیلی این پژوهش انجام نشده است، اما به لحاظ ماهیت محتوایی می‌توان بیان نمود، یافته‌های این مطالعه آن بخش از پژوهش‌های انجام شده‌ی گذشته همچون (Hyndman & Liguori 2023) و (Chua 2020) که بکارگیری رویکرد رادیکالیسم را الگویی برای تغییر حسابداری تلقی می‌نمایند، تأیید می‌کند.

یافته‌های مطالعه می‌تواند به دلیل اهمیت نظری و کاربردی با توصیه‌هایی همراه باشد. اولاً تمرکز بر چنین موضوعاتی در عرصه‌های بین‌المللی پژوهش و پایگاه‌های علمی دنیا، حاوی این پیام است که دانش حسابداری هر روز در حال رشد و تغییر است و نیاز به هماهنگی با چنین تغییراتی می‌تواند ظرفیت‌های اثربخش عملکردهای مالی بازار سرمایه را در کمک به نظام اقتصادی پویاتر نماید. لذا به سیاستگذاران عرصه‌های دانشگاهی و آموزش در حسابداری، توصیه می‌شود تا با بازنگری سرفصل‌های قدیمی این حرفه در مقاطع تحصیلات عالی همچون مباحث حسابداری مدیریت، آگاهی و شناخت علاقه‌مندان و دانشجویان

حسابداری را توسعه بخشند. ثانیاً همانطور که نتایج نشان داد، دانش حسابداری برای تحولات بنیادی، بیش از اندازه در قید و بندهای اثبات‌گرایی گرفتار می‌باشد که بر این اساس می‌بایست تئوری پردازان حرفه حسابداری با پذیرش دگرگونی‌های ساختاری، نسبت به کاهش مقاومت‌های در برابر راهبردهای توسعه‌محور دانش حسابداری اقدامات لازم را بکار گیرند. به عنوان مثال شکل کمیته‌های ارزیابی بین‌المللی همچون کمیته‌های علمی و استاندارد‌گذاری در حرفه‌های دیگر، می‌تواند به نزدیک شدن دیدگاه و سرعت بخشیدن به اعمال تغییرات بنیادی در حسابداری کمک نماید. در نهایت نیز به ارکان اداره‌ی شرکت‌ها به عنوان حلقه اصلی اعمال تحولات ساختاری در حرفه حسابداری، توصیه می‌شود تا با تخصیص منابع و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های سیستمی و فناوریانه‌محور، واحد حسابداری را به عنوان ابزاری برای ارتقاء تعامل‌پذیری بیشتر با ذینفعان مستحکم نمایند و از این طریق مشروعیت بالاتری را به شرکت در یک بازار رقابتی اعطاء نمایند.

منابع

- برزگر، مرتضی، کردستانی، غلامرضا، قائمی، محمدحسین، بیات، روح‌الله. (۱۴۰۲). شناسایی پیشران‌های تحول در حسابداری مدیریت، مجله حسابداری مدیریت، ۱۶(۵۹): ۱۴۵-۱۶۷. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816148>
- حسینی، سیدعلیرضا، ولیان، حسن، عبدلی، محمدرضا، شهری، مریم. (۱۴۰۳). چارچوب رویه‌های زمینه‌ای توسعه‌ی حسابداری جهت پیاده‌سازی استارت‌آپ‌های مالی در شرکت‌های بازار سرمایه، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۳(۳): ۳۷-۶۱. <https://doi.org/10.22054/qjma.2024.79053.2554>
- خواجه‌ی، شکراله، نعمت‌اللهی، زعیمه. (۱۳۹۹). رویکرد انتقادی و نقش آن در حسابداری، حسابداری مدیریت، ۱۳(۴۴): ۷۳-۸۶. <https://sanad.iau.ir/fa/Article/816618>
- رهنمای‌رودپشتی، فریدون، نژادتولمی، بابک. (۱۳۹۵). هستی‌شناسی حسابداری مدیریت در بستر پست‌مدرنیته (اجراگری، کنشگر- شبکه و کاربردها)، حسابداری مدیریت، ۹(۲۹): ۱-۱۳. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816343>
- ستایش، محمدحسین، رضائیان‌زاده، زهرا. (۱۴۰۲). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر نوآوری در حسابداری، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۲۰(۷۸): ۱-۳۳. <https://doi.org/10.22054/qjma.2023.73784.2461>
- فروغی، داریوش، رهروی دستجردی، علیرضا. (۱۳۹۸). معرفی جایگزین‌هایی برای شیوه تفکر در حسابداری: «رویکرد انتقادی» و «تفکر بینابینی»، مطالعات حسابداری و حسابرسی، ۸(۳۲): ۲۹-۴۴. <https://doi.org/10.22034/iaas.2019.102282>
- مسعودیان، پریسا، دوایی، مهدی، انصاریان، فهیمه، خسروی، علی‌اکبر. (۱۳۹۷). طراحی الگوی تفکر انتقادی بر اساس نظریه ساختن‌گرایی ویگوتسکی و تأثیر آن بر تفکر انتقادی، پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۲(۴۱): ۹۱-۱۰۹. <https://doi.org/10.22034/jiera.2018.78686>
- نظری، علی‌اشرف، نیازآذری، بهزاد. (۱۴۰۱). سیاست دموکراتیک و طرح الگوی شهروندی رادیکال: بازاندیشی در نظریه شانتال موف، فصلنامه سیاست، ۵۲(۲): ۵۸۱-۶۰۸. <https://doi.org/10.22059/jpq.2021.319910.1007764>

وطن پرست، محمدرضا. (۱۳۹۵). بررسی تحلیلی اثبات گرایی و رئالیسم انتقادی در پژوهش های حسابداری، حسابداری و منافع

اجتماعی، ۶(۲): ۴۱-۵۴. <https://doi.org/10.22051/ijar.2016.2430>

- Abu Afifa, M. and Nguyen, N.M. (2023). Impact of risk-taking tendency and transformational leadership style on the use of management accounting system information: a direct-mediation model, *Baltic Journal of Management*, 18(3): 366-385. <https://doi.org/10.1108/BJM-01-2022-0003>
- Attride-Stirling, J. (2001). Thematic networks: An analytic tool for qualitative research. *Qualitative research*, 1(3): 385-405. <https://doi.org/10.1177/146879410100100307>
- Bailey, M. (2024). *Radical Accounting: A Way Out of the Dark And into the Profit*, Lightning Source Inc, Edition 2^{3th}, 1-190. <https://www.amazon.com/Radically-Simple-Accounting-Dark-Profit/dp/1419616722>
- Baker, C. R. (2011). A genealogical history of positivist and critical accounting research. *Accounting History*, 16(2): 207-221. <https://doi.org/10.1177/1032373210396335>
- Behling, G., César Lenzi, F. and Ricardo Rossetto, C. (2021). Upcoming Issues, New Methods: Using Interactive Qualitative Analysis (IQA) in Management Research, *Journal of Contemporary Administration*, 26(4): 1-18. <https://doi.org/10.1590/1982-7849rac2022200417.en>
- Braun, V., and V. Clarke. (2006). Using thematic analysis in psychology, *Qualitative research in psychology*, 3(2): 11-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>
- Chua, W, F. (1986). Radical developments in accounting thought. *The Accounting Review*, 61(4): 601-632. <https://www.jstor.org/stable/247360>
- Chua, W, F. (2020). Radical Developments in Accounting Thought? Reflections on Positivism, the Impact of Rankings and Research Diversity, *Behavioral Research in Accounting*, 31(1): 3-20. <https://doi.org/10.2308/bria-52377>
- Da Silva, J, B., Llewellyn, N., Anderson-Gough, F. (2017). Oral-aural accounting and the management of the Jesuit corpus, *Accounting, Organizations and Society*, 2(2): 1-14. <http://dx.doi.org/10.1016/j.aos.2017.04.003>
- Davis, J, S. (2019). IQA: Qualitative research to discover how and why students learn from economic games, *International Review of Economics Education*, 31(2): 76-91. <https://doi.org/10.1016/j.iree.2019.100160>
- Fachrizzu, D., Mukhra, S, N. and Muda, I. (2021). The Radical Structuralist View In Accounting: Challenge The Social Order From A Realist, Positivist, Deterministic And Nomothetic Standpoint, *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 11(4): 995-999. <https://tojqi.net/index.php/journal/article/view/8213>
- Fogarty, T. J. (2014). A dream deferred: Interdisciplinary accounting in the U.S. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 27(8): 1265-1270. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-08-2014-1800>
- Hadi, N., & Astuti, EB (2006). The Development of Behavioral Accounting in the Open Ended Form of Accounting Science as a Social Science Figure and Its Role in the Development of Accounting Research. Access: *Journal of Economics and Business*, 2(3):147-158. <https://doi.org/10.5772/intechopen.68972>
- Harvey, A., Spicer-Cain, H., Botting, N., Ryan, G., Henry, L. (2023). Assessing 'coherence' in the spoken narrative accounts of autistic people: A systematic scoping review, *Research in Autism Spectrum Disorders*, 102(1): 81-104. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2023.102108>
- Hoque, Z., Mai, K. and Ozdil, E. (2022). Accounting as rhetorical devices during the COVID-19 pandemic: evidence from Australian universities, *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 34(6): 168-192. <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-09-2021-0137>
- Hyndman, N., & Liguori, M. (2023). Achieving radical change: a comparative study of public-sector accounting in Westminster and Scotland. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(2): 428-455. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-04-2016-2527>

- Johnson, P. (1995). Towards an Epistemology for Radical Accounting: Beyond Objectivism and Relativism, *Critical Perspectives on Accounting*, 6(6): 485-509. <https://doi.org/10.1006/cpac.1995.1045>
- Johnson, Ph. (1995). Towards an Epistemology for Radical Accounting: Beyond Objectivism and Relativism, *Critical Perspectives on Accounting*, 6(6): 485-509. <https://doi.org/10.1006/cpac.1995.1045>
- Kusumaningtias, R. (2018). Sociological Multiperspectives in Accounting: A Preliminary Study. *Accruals: Journal of Accounting*, 157-167. <https://doi.org/10.1111/auar.12371>
- McCarthy, M, A. (2019). The Politics of Democratizing Finance: A Radical View, *Politics & Society*, 47(4): 119-141. <https://doi.org/10.1177/0032329219878990>
- Moerman, L. (2006). People as prophets: liberation theology as a radical perspective on accounting, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 19(2): 169-185. <https://doi.org/10.1108/09513570610656079>
- Northcutt, N., McCoy, D. (2004). *Interactive Qualitative Analysis: A Systems Method for Qualitative Research*, US: Sage. <https://doi.org/10.4135/9781412984539>
- Pärl, Ü., Paemurru, E., Paemurru, K. and Kivisoo, H. (2022). Dialogical turn of accounting and accountability integrated reporting in non-profit and public-sector organizations, *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 34(1): 27-51. <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-11-2019-0178>
- Pitroff, E. (2021). The legitimacy of global accounting rules: a note on the challenges from path-dependence theory, *Journal of Management and Governance*, 25(2): 379–396 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10997-020-09546-6>
- Richard, J. (2022). *Radical Ecological Economics and Accounting to Save the Planet: The Failure of Mainstream Economists*, Economics, Finance, Business & Industry, 1st Edition, <https://doi.org/10.4324/9781003303121>
- Rutherford, B.A. (2016). Articulating accounting principles: Classical accounting theory as the pursuit of “explanation by embodiment”, *Journal of Applied Accounting Research*, 17(2): 118-135. <https://doi.org/10.1108/JAAR-01-2014-0017>
- Rutherford, B.A. (2019). Metaphysics, methodology and theory in classical accounting thought, *Meditari Accountancy Research*, 27(3): 416-447. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-06-2018-0358>
- Simms, M. (2024). Radical pluralism, high inflation, and trust in historical context: the continued relevance of Fox in understanding UK public sector strikes, *Employee Relations*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/ER-08-2023-0412>
- Singleton-Green, B. (2016). Discussion of “articulating accounting principles: Classical accounting theory as the pursuit of ‘explanation by embodiment’”, *Journal of Applied Accounting Research*, 17(2): 136-138. <https://doi.org/10.1108/JAAR-03-2016-0028>
- Yang, J., Ying, L. and Xu, X. (2024). Digital transformation and accounting information comparability, *Finance Research Letters*, 61(2): 56-89. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2024.104993>

References [In Persian]

- Barzegar, M., Kurdestani, Gh, R., Ghaemi, M, H., Bayat, R. (2023). Identifying the drivers of transformation in management accounting, *Journal of Management Accounting*, 16(59): 145-167 [In Persian]. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816148>
- Foroghi, D., & Rahrovi Dastjerdi, A. (2019). Introducing Alternatives to Thinking in Accounting: Critical Approach” and “Middle Range Thinking. *Accounting and Auditing Studies*, 8(32): 29-44. [In Persian] <https://doi.org/10.22034/iaas.2019.102282>

- Hossieni, S. A., Valiyan, H., Abdoli, M., & Shahri, M. (2024). The Accounting Development Procedures Framework for The Implementation of Financial Startups in The Capital Market Companies. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 3(3): 37-61. [In Persian]. <https://doi.org/10.22054/qjma.2024.79053.2554>
- Khajovi, Sh., Nematollahi, Z. (2019). Critical approach and its role in accounting, *Management Accounting*, 13(44): 73-86. [In Persian] <https://sanad.iau.ir/fa/Article/816618>
- Masudian, P., Davaaee, M., Ansariyan, F., & Khosravi, A. A. (2018). Designing a Critical Thinking Pattern Based on Vigotsky's Constructionist Theory and its Impact on Students' Critical Thinking. *Journal of Research in Educational Systems*, 12(41): 91-109. [In Persian] <https://doi.org/10.22034/jiera.2018.78686>
- Nazari, A. A., & Niaz-Azari, B. (2022). Democratic Politics and Radical Citizenship Model: A Theory of Chantal Mouffe. *Political Quarterly*, 52(2): 608-581. <https://doi.org/10.22059/jpq.2021.319910.1007764>
- Rahnamaye Roodposhti, F., Nezhad Tolomi, B. (2016). Ontology of management accounting in the context of postmodernity (implementation, actor-network and applications), *Management Accounting*, 9(29): 1-13. [In Persian] <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816343>
- Setayesh, M. H., & Rezaeianzadeh, Z. (2023). Identification and Ranking of Factors Affecting Innovation in Accounting. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 20(78): 1-33. [In Persian] <https://doi.org/10.22054/qjma.2023.73784.2461>
- Vatanparast, M. (2016). An Analytic Review to Positivism and Critical Realism in Accounting Research. *Journal of Accounting and Social Interests*, 6(2): 41-54. [In Persian]. <https://doi.org/10.22051/ijar.2016.2430>